

Kulturní transfer

CO SE PŘENÁŠÍ

- **žánry**: komedie, tragédie, mimos (→ mimos)

- **inscenační konvence**: organizace divadelního prostoru, maska, pojetí kostýmů, práce se scénografií a rekvizitami

- **organizace herců**

Komedie

DORSKÁ KOMEDIE

- komický žánr
- vznik: dórští Řekové, Megara → Sicílie
- autor: Epicharmos
- možný předchůdce řecké komedie
- výsměšné zpodobnění bohů, hrdinů i skutečných lidí (burleska)
- ustálené postavy

ŘÍMSKÁ KOMEDIE

- palliáta a togáta
- 240 př. Kr.: Ludi Romani

ATELLANA

- oskická fraška
- ustálené postavy: Maccus, Bucco, Pappus, Dossennus, Manducus

Tragédie

ŘECKÁ TRAGÉDIE

ŘÍMSKÁ TRAGÉDIE

- z řecké mytologie
(*crepidata*)
- z římské historie a mytologie
(*praetexta* [prétexta])
SENEKA
(císařství)

Mimus

- mluvená řeč, zpěv i tanec
- kratší útvar a naopak i někdy velké množství postav (i sbor) a spektakulární děj
- vážný i komický (satirický) mód
- kombinace improvizace a připraveného textu
- bez masek
- hrají i ženy

Divadelní vs. performanční prostor

Řecké divadlo 4. století

THEATRON

+

FLYACKÉ JEVIŠTĚ

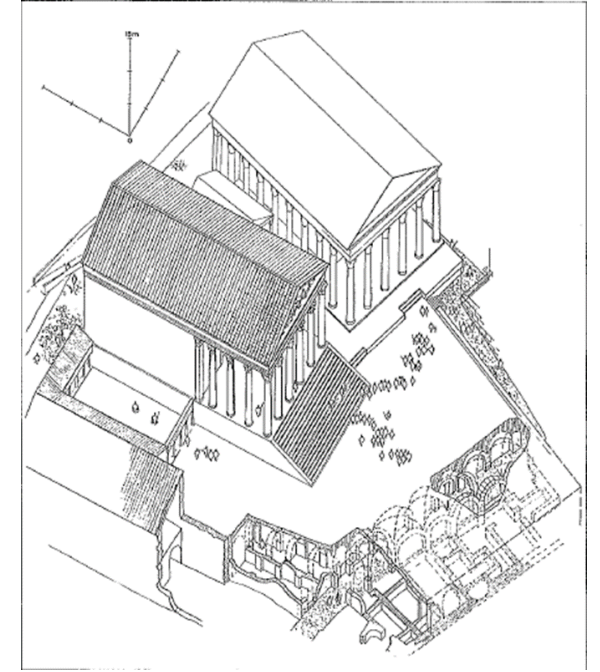

Divadelní vs. performanční prostor

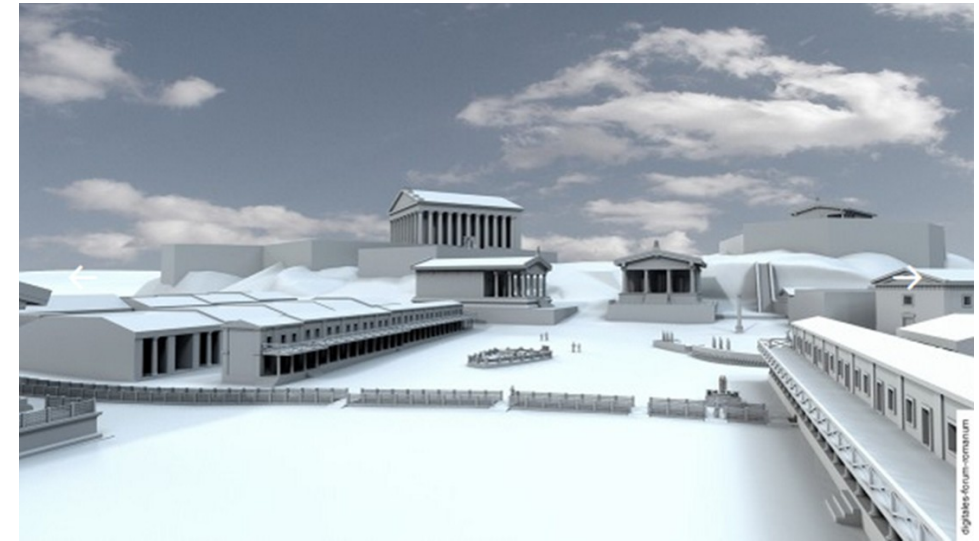
*Chrám Velké matky
na Palatinu*

Forum Romanum

Circus maximus

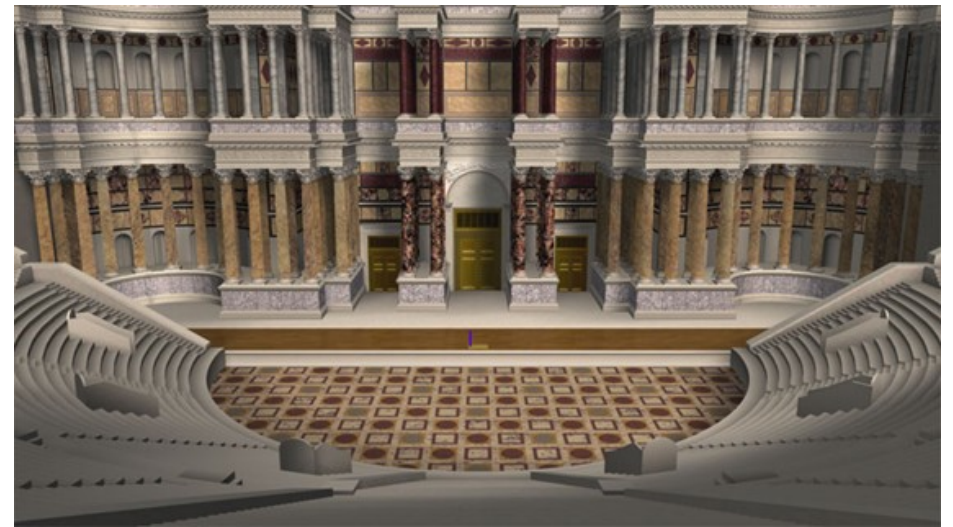
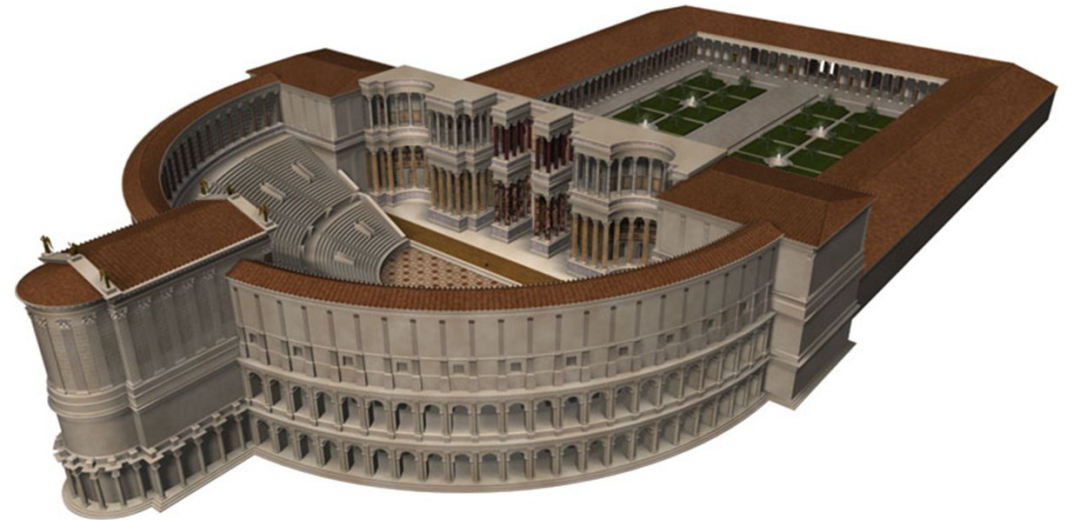
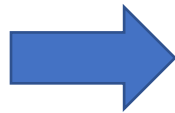
Řím za republiky (509–27 př. Kr.)

Spektakularizace veřejného a divadelního prostoru (konec republiky, císařství)

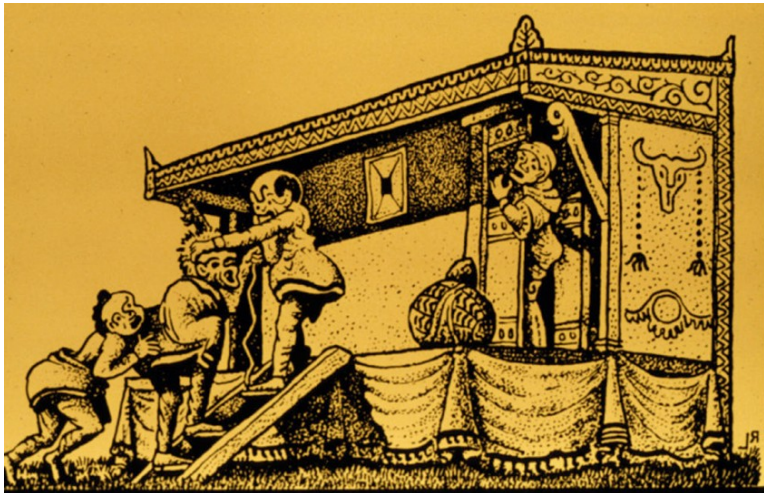
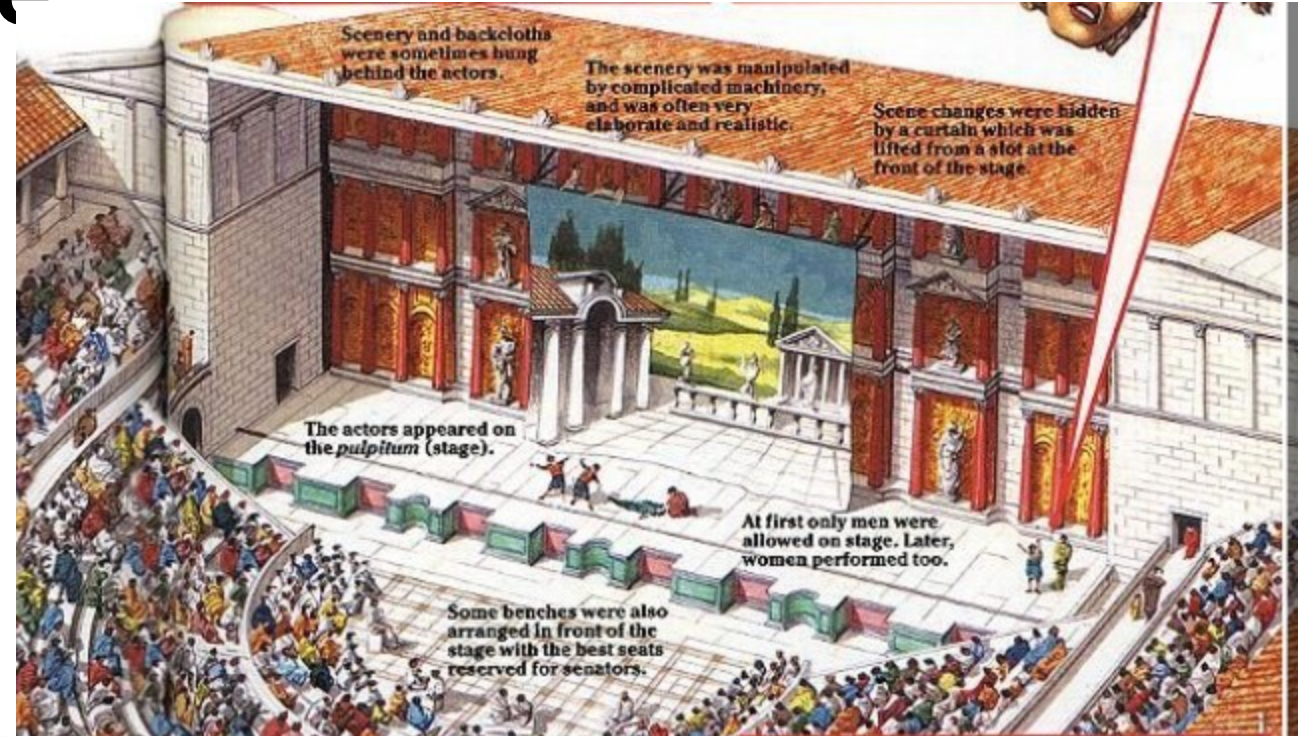
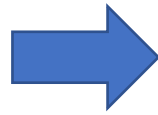
Magna Graecia: **divadlo-chrám**

Pompeiovo divadlo, Řím

Spektakularizace divadelního prostoru: scénografie a mašinérie

*scaenae
frons*

opona

periakty

velum

...

Spektakularizace divadelního prostoru: **kostým**

onkos

Pokud si máme učinit názor na tragédii, pojdme nejprve prozkoumat její vnější znaky: [...] Po scéně se klátí na neúměrně **vysokých botách**, jeho hlava je úplně skrytá pod **obrovskou maskou**, jejíž **ústní otvor** se hrozivě šklebí do publika, jako by je chtěl spolknout, a to nemluví o hrudních a **břišních vycpávkách**, díky kterým má postava herce působit mohutnějším dojmem, protože jinak by nepěkně vynikla disproporce šířky těla vzhledem k jeho výšce.

Lúkianos: *O tanci*

Spektakularizace veřejného prostoru: Augustova přestavba Říma

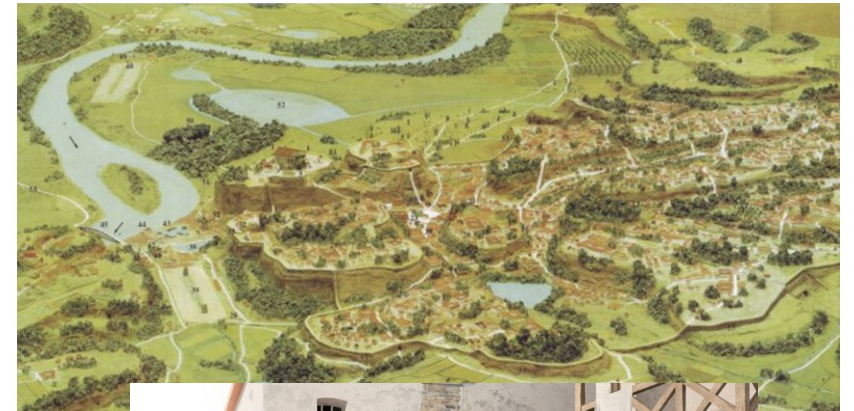
On his final day repeatedly asking whether there was any uproar outside on his account, he asked for a mirror and ordered his hair to be combed and his slipping jaws to be straightened. And, after admitting his friends, he asked them whether they thought that he had played life's mime well, adding the tag:

Since the part has been played to perfection,
All clap and send me off with applause.

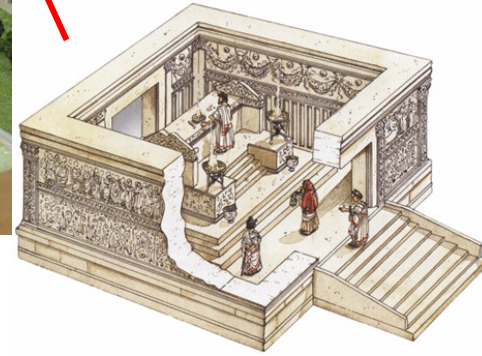
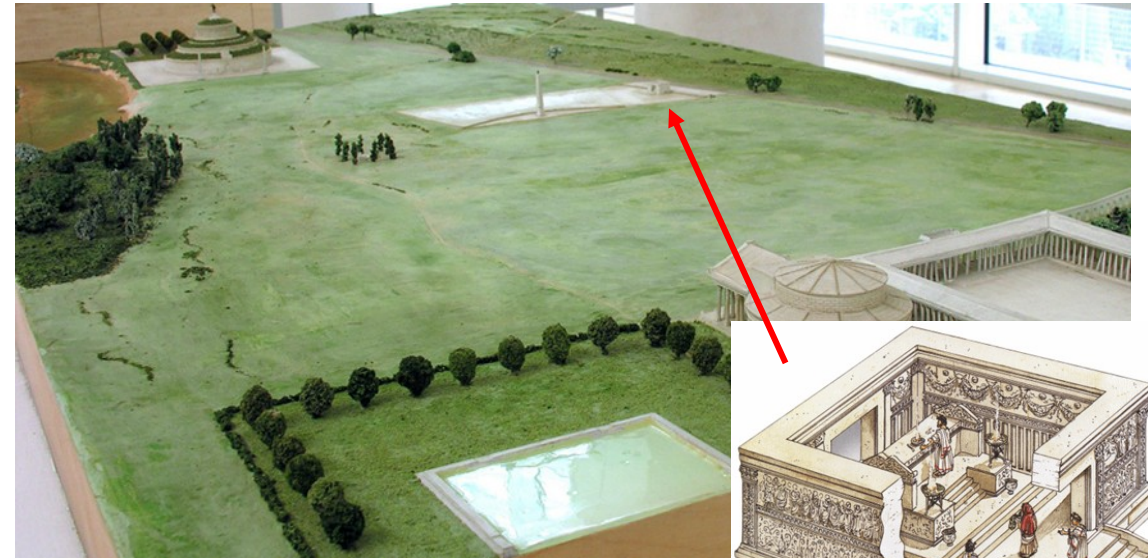
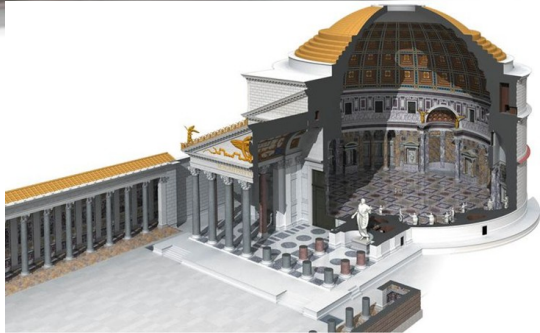
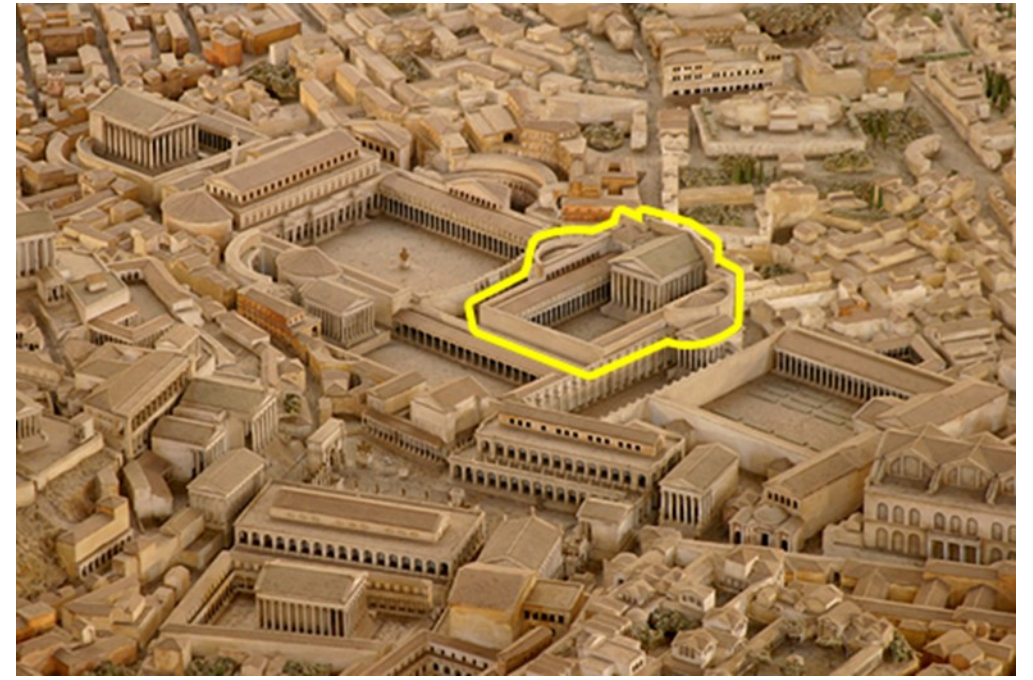

29 př. Kr.: Illyricum, Actium, Alexandrie

→ 29–17 př. Kr:
AUGUSTOVA PŘESTAVBA ŘÍMA

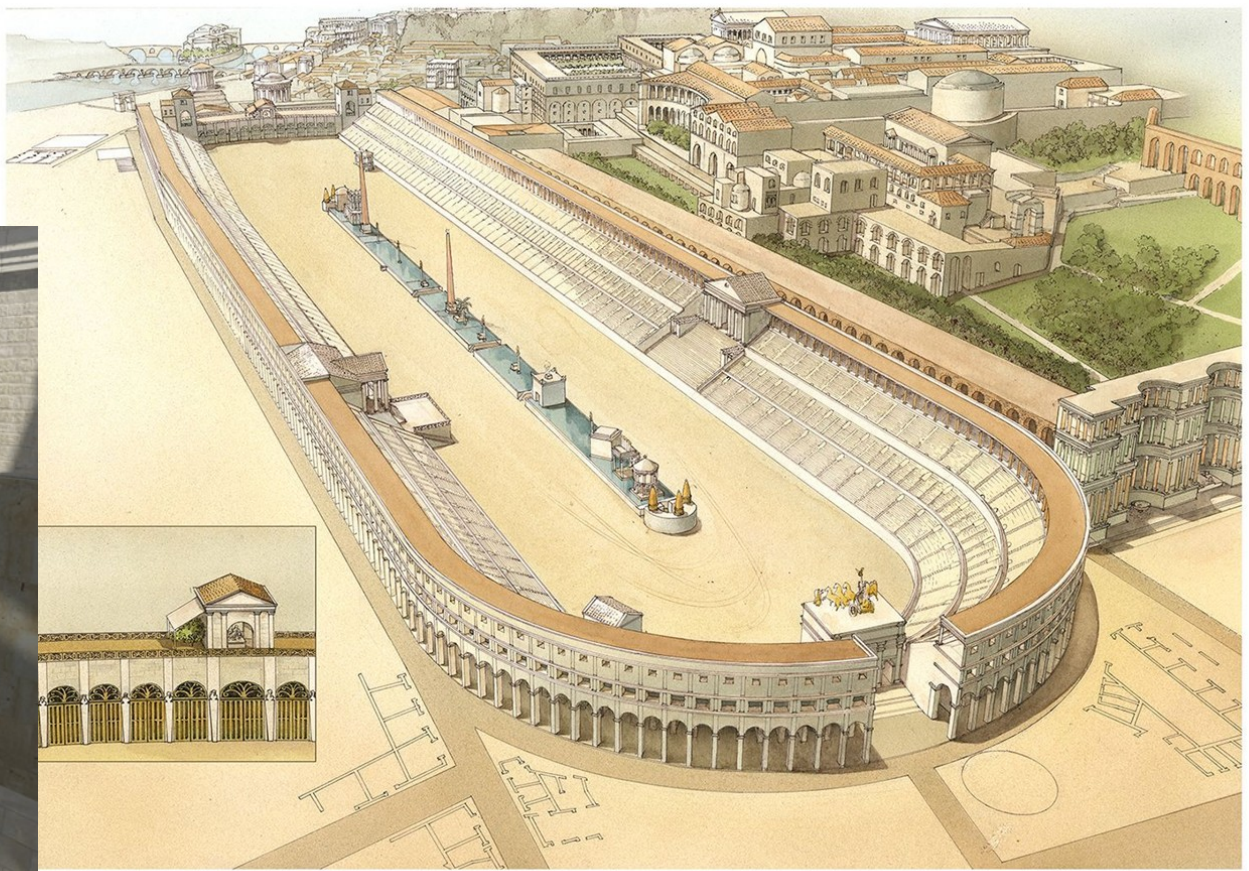
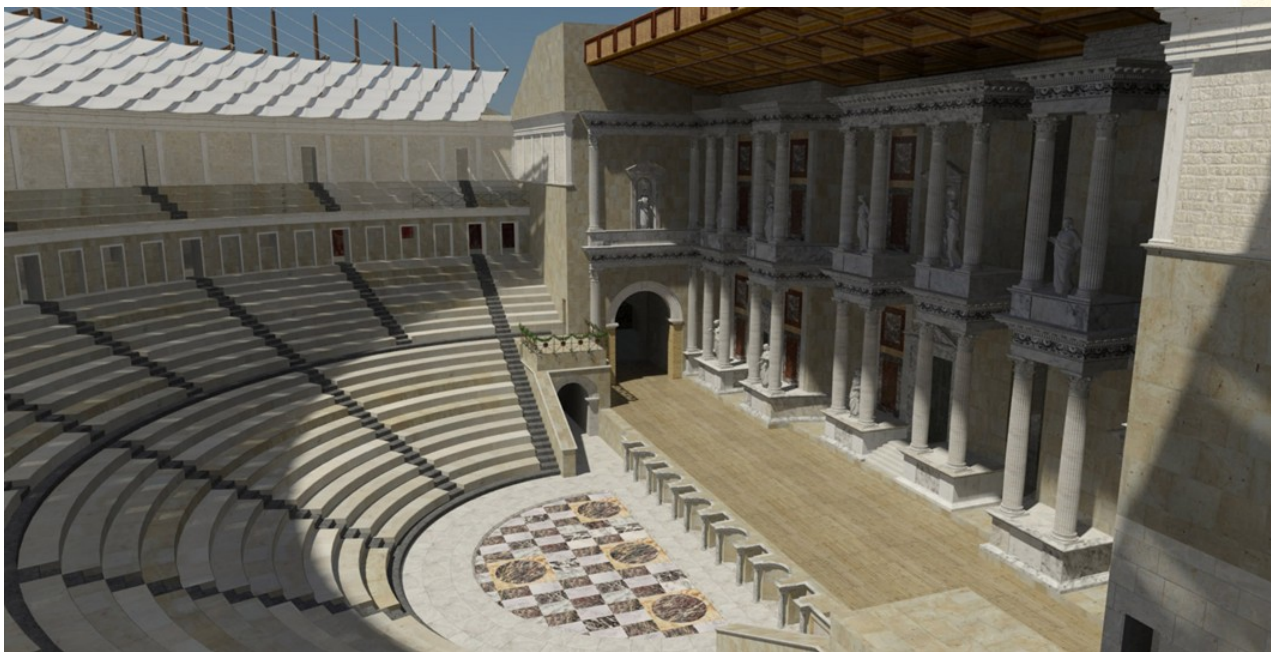

Marcellovo divadlo

Pantomimus jako tělesná technika

Přední pantomim té doby, tj. vlády císaře Nerona, byl nepochybně muž skvělých schopností, který nad všemi vynikal šíří svého uměleckého záběru a vycizelovaností výrazu. [...] rozhodl se, že bude hrát bez **doprovodu hudebního nástroje** či **zpěvu**. A jak řekl, tak udělal.

Udavačům rytmu, flétnistům a dokonce i **sboru**, těm všem nařídil zachovat naprosté ticho. A potom – odkázán jen na **pohyby** svého **těla** – předvedl vášnivou lásku Area a Afrodity, udavačské Slunce, Hefaistovo řemeslné umění, to, jak spoutal oba milence sítí, i ostatní bohy, jak přihlíží a baví se, ruměnc Afroditin i stud Areův a jeho naléhavé prosby o slitování – zkrátka celý příběh.

Demetrius byl představením unešen a nešetřil na adresu pantomima chválou. Aby vyjádřil své nadšení, zvednul se ze sedadla a zvolal na celé divadlo: „Úžasné, nejen že vidím postavy, které předvádíš, já je dokonce slyším mluvit! Připadá mi, jako by tvoje ruce byly zároveň tvým jazykem.“

Lukianos: O tanci

